

Obowiązuje do 31.12.2001 r. (Dz.U. 2001 r. Nr 126, poz. 1384)

USTAWA
z dnia 22 kwietnia 1959 r.
o zwalczaniu gruźlicy

Opracowano na podstawie: Dz.U. z 1959 r. Nr 27, poz. 170, z 1974 r. Nr 47, poz. 280, z 1975 r. Nr 17, poz. 94, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 120, poz. 1268.

Art. 1.

Zakłady społeczne służby zdrowia udzielają ludności bezpłatnie świadczeń w zakresie zapobiegania, rozpoznawania i leczenia gruźlicy oraz w zakresie rehabilitacji osób chorych na gruźlicę, ozdrowieńców i inwalidów z powodu gruźlicy.

Art. 2.

1. Osoby zamieszkałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są obowiązane, na żądanie właściwego do spraw zdrowia organu administracji publicznej:
 - 1) poddawać się szczepieniom ochronnym przeciwko gruźlicy,
 - 2) poddawać się badaniom lekarskim, mającym na celu wykrywanie i leczenie gruźlicy,
 - 3) udzielać wyjaśnień mogących mieć znaczenie dla rozpoznania gruźlicy, wykrycia źródła zakażenia bądź zapobiegania szerzeniu się gruźlicy.
2. Minister Zdrowia określi w drodze rozporządzenia zasady przeprowadzania szczepień ochronnych i badań lekarskich, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2.

Art. 3.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) „chory na gruźlicę” - osobę, w której organizmie nastąpiły zmiany chorobowe, spowodowane zakażeniem prątkami gruźlicy, a przebieg procesu chorobowego wymaga leczenia bądź rehabilitacji leczniczej lub zawodowej,
- 2) „ozdrowieniec” - osobę, która po przebytym leczeniu nie wykazuje klinicznych objawów gruźlicy, lecz wymaga świadczeń poradni przeciwgruźliczej i jest w niej zarejestrowana,
- 3) „inwalida” - osobę uznaną za inwalidę w myśl przepisów o rentach i zaopatrzeniach.

Art. 4.

Chorzy na gruźlicę są obowiązani:

- 1) przestrzegać wskazań poradni przeciwgruźliczej,

- 2) zawiadamiać poradnię przeciwgruźliczą o każdej zmianie miejsca zamieszkania.

Art. 5.

Minister Zdrowia w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej ustali w drodze rozporządzenia zasady wydawania przez poradnie przeciwgruźlicze orzeczeń i wniosków w zakresie:

- 1) uznawania osób badanych za chore na gruźlicę, ozdowieńców i inwalidów z powodu gruźlicy,
- 2) przyznawania świadczeń określonych w ustawie,
- 3) udzielania wskazań, o których mowa w art. 4 pkt 1.

Art. 6.

1. Starosta (przewodniczący zarządu miasta w miastach na prawach powiatu) na wniosek poradni przeciwgruźliczej może zarządzić:
 - 1) umieszczenie chorego na gruźlicę w szpitalu, w sanatorium przeciwgruźliczym lub w innym zakładzie, jeżeli chory stanowi niebezpieczeństwo zarażenia gruźlicą swego otoczenia,
 - 2) umieszczenie dzieci i młodocianych w zakładach przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, jeżeli istnieje niebezpieczeństwo zarażenia ich gruźlicą od otoczenia, a usunięcie tego niebezpieczeństwa w inny sposób jest niemożliwe,
 - 3) przymusowe leczenie dzieci i młodocianych chorych na gruźlicę w zamkniętych zakładach przeciwgruźliczych.
2. Inspektor sanitarny w przypadkach uzasadnionych zarządza przeprowadzenie dezynfekcji pomieszczeń, w których przebywał chory na gruźlicę, oraz przedmiotów, z którymi się stykał.

Art. 7.

1. Osób chorych na gruźlicę nie wolno dokwaterowywać do lokali mieszkalnych zajmowanych przez osoby zdrowe, jeżeli poradnia przeciwgruźlicza stwierdzi, że chorzy ci stanowią niebezpieczeństwo dla otoczenia.
2. Celem uniknięcia dokwaterowań do lokali zajmowanych przez osoby chore na gruźlicę i zapewnienia tym osobom odpowiednich warunków mieszkaniowych właściwy do spraw lokalowych organ prezydium rady narodowej może przydzielić im zgodnie z obowiązującymi normami zaludnienia samodzielny lokal mieszkalny i przekwaterować te osoby do tego lokalu.
3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, uwzględniając w szczególności warunki, jakim powinien odpowiadać lokal przeznaczony na przekwaterowanie oraz koszty przekwaterowania.

Art. 8.

1. Zakłady społeczne służby zdrowia oraz fachowi pracownicy służby zdrowia obowiązani są zgłaszać do poradni przeciwgruźliczej przypadki podejrzeń o

gruźlicę oraz zachorowania, stwierdzone w związku z udzielaniem świadczeń zapobiegawczych bądź leczniczych. Obowiązek zgłaszania dotyczy również zgonów.

2. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki dokonywania zgłoszeń, o których mowa w ust. 1, uwzględniając w szczególności wzór zgłoszenia oraz termin jego dokonywania.

Art. 9.

1. Fachowi pracownicy służby zdrowia na podstawie upoważnienia poradni przeciwgruźliczej mają prawo wstępu w porze dziennej do mieszkań osób chorych na gruźlicę oraz do zakładów pracy, w których tacy chorzy są zatrudnieni, w celu zebrania danych o warunkach życia i pracy oraz udzielanie wskazań higieniczno-sanitarnych.
2. Jeżeli ze względu na tajemnicę państwową wstęp do zakładów pracy jest ograniczony, pracownicy, o których mowa w ust. 1, powinni uzyskać zezwolenie właściwych organów.

Art. 10.

1. Pracodawcy zatrudniający pracowników chorych na gruźlicę i ozdrowieńców są obowiązani zatrudniać ich zgodnie ze wskazaniami poradni przeciwgruźliczej, a inwalidów z powodu gruźlicy - zgodnie ze wskazaniami komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia lub poradni przeciwgruźliczej.
2. Minister właściwy do spraw zdrowia ustali w drodze rozporządzenia wykaz prac, których wykonywanie jest zabronione osobom chorym na gruźlicę ze względu na stan ich zdrowia bądź niebezpieczeństwo zarażenia gruźlicą innych osób.
3. Pracodawca na wniosek poradni przeciwgruźliczej jest obowiązany przesunąć na okres do 3 miesięcy do pracy dogodniejszej lub zatrudnić w mniejszym wymiarze godzin pracownika, który bezpośrednio przed powrotem do pracy przebywał na leczeniu w zamkniętym zakładzie przeciwgruźliczym i ma czasowo ograniczoną zdolność do pracy z powodu gruźlicy.

Art. 11.

1. Pracodawcy powinni organizować stanowiska pracy nadające się dla chorych na gruźlicę, uwzględniając możliwość zatrudnienia osób, które mogą pracować w niepełnym wymiarze godzin.
2. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z właściwymi ministrami ustali w drodze rozporządzenia zasady organizowania stanowisk pracy nadających się dla chorych na gruźlicę oraz warunki zatrudnienia tych osób.

Art. 12.

1. Prezydya powiatowych (miejskich w miastach stanowiących powiaty miejskie, dzielnicowych w miastach wyłączonych z województw) rad narodowych na podstawie wniosków poradni przeciwgruźliczych i komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia ustalają dla podległego im terenu wykaz zakładów pracy przydatnych do prowadzenia szkolenia wewnątrzzakładowego dla chorych na

kompetencja przekazana wojewodom

gruźlicę, którzy nie mają zawodu bądź nie mogą być zatrudnieni w zawodzie wyuczonym lub faktycznie wykonywanym.

2. Zakłady pracy objęte wykazem określonym w ust. 1 obowiązane są organizować szkolenie wewnątrzzakładowe dla osób chorych na gruźlicę kierowanych do tych zakładów przez właściwe do spraw zatrudnienia i spraw socjalnych organy prezydiów powiatowych (miejskich w miastach stanowiących powiaty miejskie, dzielnicowych w miastach wyłączonych z województw) rad narodowych zgodnie ze wskazaniami poradni przeciwgruźliczej lub komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia.
3. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Finansów ustali w drodze rozporządzenia tryb organizacji i zasady finansowania szkolenia oraz zatrudniania, o którym mowa w ust. 1 i 2.

Art. 13.

1. Chorym na gruźlicę, którzy nie posiadają zawodu bądź nie mogą być zatrudnieni w swoim zawodzie (wyuczonym lub faktycznie wykonywanym), właściwe do spraw zatrudnienia i spraw socjalnych oraz właściwe do spraw zdrowia organy prezydiów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) zapewniają naukę zawodu bądź przyuczenie do określonej pracy odpowiadającej stanowi ich zdrowia:
 - 1) w specjalnych ośrodkach szkolenia zorganizowanych przy zamkniętych zakładach przeciwgruźliczych - dla chorych, którzy wymagają długotrwałego pobytu w tych zakładach,
 - 2) w specjalnych zakładach szkolenia inwalidów - w pozostałych przypadkach.
2. Ministrowie Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia ustalą w porozumieniu z Ministrem Oświaty w drodze rozporządzenia organizację szkolenia i zatrudniania osób, o których mowa w ust. 1.

Art. 16.

art. 14 i 15 skreślone

Przy zwalczaniu gruźlicy bądź przy rehabilitacji zawodowej chorych na gruźlicę wolno zatrudniać:

- 1) osoby, które ukończyły 21 lat życia i posiadają względną odporność na gruźlicę potwierdzoną próbą tuberkulinową,
- 2) osoby chore na gruźlicę - w zakładach przeciwgruźliczych przeznaczonych wyłącznie dla osób dorosłych.

Art. 17.

1. Ministrowie Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych oraz Komunikacji, każdy w swoim zakresie działania, określają:
 - 1) organy i zakłady właściwe do udzielania świadczeń przewidzianych w ustawie osobom uprawnionym do pomocy leczniczej służb zdrowia podległych tym ministrom,
 - 2) zasady współpracy organów i zakładów, o których mowa w pkt 1, z organami i zakładami podległymi Ministrowi Zdrowia w zakresie czynności związanych ze zwalczaniem gruźlicy.

2. Zarządzenia, o których mowa w ust. 1, będą wydane w sprawach dotyczących opieki zdrowotnej wspólnie z Ministrem Zdrowia, a w pozostałych sprawach - wspólnie z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.
3. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej określi w drodze rozporządzenia zasady i tryb stosowania niektórych przepisów ustawy wobec osób przebywających w więzieniach, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.

Art. 18.

Chory na gruźlicę uchylający się od obowiązku określonego w art. 4 pkt 1 może być na wniosek poradni przeciwgruźliczej pozbawiony na czas określony świadczeń wynikających z przepisów art. 13.

Art. 19.

Przepisy art. 4, 9, 10 ust. 2, art. 11-13, art. 16 i 18 stosuje się odpowiednio do ozdrowieńców i inwalidów z powodu gruźlicy.

Art. 20.

Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w drodze rozporządzenia określi zasady planowego zwalczania gruźlicy.

Art. 21.

1. W art. 2 ustawy z dnia 21 lutego 1935 r. o zapobieganiu chorobom zakaźnym i o ich zwalczaniu (Dz.U. z 1935 r. Nr 27, poz. 198 i z 1949 r. Nr 25, poz. 174) skreśla się pkt 21.
2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy zachowują moc przepisy wydane na podstawie ustawy określonej w ust. 1.

Art. 22.

1. W dekreście z dnia 18 stycznia 1956 r. o ograniczeniu dopuszczalności rozwiązywania umów o pracę bez wypowiedzenia oraz o zabezpieczeniu ciągłości pracy (Dz.U. Nr 2, poz. 11 i Nr 41, poz. 187) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 3 ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w razie niezdolności do pracy z powodu choroby trwającej dłużej niż:

- a) 12 miesięcy - w przypadku gruźlicy, jeżeli pracownik jest leczony w zamkniętym zakładzie przeciwgruźliczym, a przed powstaniem niezdolności do pracy był zatrudniony w zakładzie pracy co najmniej przez 12 miesięcy,
- b) 6 miesięcy - w przypadku gruźlicy, jeżeli pracownik przed powstaniem niezdolności do pracy był zatrudniony w zakładzie pracy co najmniej przez 6 miesięcy, albo w przypadku choroby spowodowanej wypadkiem w zatrudnieniu lub choroby zawodowej,
- c) 3 miesiące - w innych przypadkach;”

2) skreśla się art. 3 ust. 2.

2. W ustawie z dnia 6 czerwca 1958 r. o zwalczaniu nadużyć w zakresie wykorzystywania zaświadczeń o czasowej niezdolności do pracy (Dz.U. Nr 35, poz. 154) dodaje się w art. 8 ust. 2 drugie zdanie w brzmieniu: „Wydatki na zasiłki chorobowe dla osób, które z powodu gruźlicy są niezdolne do pracy przez okres przekraczający 6 miesięcy, pokrywane są z funduszków ubezpieczenia społecznego bez ograniczeń.”.

Art. 24.**art. 23 skreślony**

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z tym że przepis art. 14 obowiązywać będzie od dnia 1 lipca 1959 r.